



KOMUNIKAT PRASOWY nr 102/25

Luksemburg, 1 sierpnia 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-97/24 | The Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth i in.

Prawo azylu: państwo członkowskie nie może powoływać się na nieprzewidywalny napływ osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, aby uchylić się od obowiązku zaspokojenia podstawowych potrzeb osób ubiegających się o azyl

Naruszenie tego obowiązku może prowadzić do powstania odpowiedzialności zainteresowanego państwa członkowskiego

Dwie osoby ubiegające się o azyl, obywatele afgański i indyjski, byli zmuszeni zamieszkiwać w Irlandii przez kilka tygodni w trudnych warunkach po tym, jak to państwo członkowskie odmówiło zapewnienia im minimalnych świadczeń w ramach przyjmowania, przewidzianych w prawie Unii. O ile bowiem władze irlandzkie wydały każdemu z nich jeden talon w wysokości 25 EUR, o tyle nie przyznały im zakwaterowania, powołując się na brak dostępnych miejsc w specjalnych ośrodkach przyjmujących, niezależnie od dostępności indywidualnego i tymczasowego zakwaterowania. Ze względu na brak zakwaterowania w takim ośrodku, obaj wnioskodawcy nie kwalifikowali się do otrzymywania dziennej diety przewidzianej w prawie irlandzkim. W związku z tym spali na ulicy lub okazjonalnie w niepewnych warunkach. Stwierdzili, że nie zawsze mieli co jeść, że nie byli w stanie utrzymać higieny i że znaleźli się w trudnej sytuacji z powodu warunków życia i przemocy wobec nich, z którą się zmagali. Wnieśli oni skargi do High Court (wysokiego trybunału, Irlandia) w celu uzyskania odszkodowania za poniesioną w związku z tym szkodę.

Organy irlandzkie przyznały, że doszło do naruszenia prawa Unii, ale powołały się na przypadek siły wyższej, który miałby polegać na tymczasowym wyczerpaniu możliwości zakwaterowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową na jej terytorium, ze względu na masowy napływ obywateli państw trzecich po inwazji na Ukrainę. Organy te nie twierdziły jednak, że zapewnienie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, zaspokajających podstawowe potrzeby tych wnioskodawców, było obiektywnie niemożliwe. Wysoki trybunał zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem o możliwość wyłączenia odpowiedzialności państwa w takich okolicznościach, pomimo obowiązków wynikających z dyrektywy „dotyczącej przyjmowania”¹ i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

W swoim wyroku, Trybunał przypomniał, że państwa członkowskie są zobowiązane, na mocy dyrektywy, do zagwarantowania wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, zapewniających odpowiedni poziom życia, czy to poprzez zakwaterowanie, pomoc finansową, talony czy też połączenie tych form. Świadczenia te muszą zaspokajać podstawowe potrzeby, w tym odpowiednie zakwaterowanie, oraz chronić zdrowie fizyczne i psychiczne zainteresowanych osób.

Zatem **państwo członkowskie, które zaniechało zapewnienia tych świadczeń materialnych wnioskodawcy pozbawionemu wystarczających środków**, choćby tymczasowo, **wykracza w sposób oczywisty i poważny poza zakres uznania, którym dysponuje** w odniesieniu do stosowania dyrektywy. **Takie zaniechanie może zatem stanowić wystarczająco istotne naruszenie prawa Unii, prowadzące do powstania odpowiedzialności danego państwa członkowskiego.**

O ile prawo Unii ustanawia, na zasadzie odstępstwa, ściśle uregulowany system, pozwalający na dostosowanie form przyjmowania w przypadku tymczasowego wyczerpania zasobów mieszkaniowych dostępne zwykle dla wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, o tyle stosowanie tego systemu zakłada, że sytuacja ma charakter wyjątkowy, jeżeli jest należycie uzasadniona i ograniczona w czasie. System ten znajduje zastosowanie w szczególności w przypadku, gdy masowy i nieprzewidywalny napływ obywateli państw trzecich prowadzi do tymczasowego wyczerpania zdolności przyjmowania. Jednakże **nawet w takiej sytuacji** dyrektywa przewiduje, że **państwa członkowskie muszą**, w każdym przypadku, zaspokoić podstawowe potrzeby zainteresowanych osób, **zgodnie z obowiązkiem poszanowania godności ludzkiej zagwarantowanym w Karcie**.

W tych okolicznościach Trybunał uznał, że nie można dopuścić, by państwo członkowskie powoływało się na zdarzenie, które uruchamia system stanowiący odstępstwo, a mianowicie na tymczasowe wyczerpanie zasobów mieszkaniowych zwykle dostępnych dla wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, **aby uchylić się od ciążącego na nim obowiązku zaspokojenia podstawowych potrzeb zainteresowanych osób**, nawet jeśli to wyczerpanie zasobów wynika ze znacznego i nagłego napływu obywateli państw trzecich ubiegających się o ochronę tymczasową lub międzynarodową. Podobnie powołanie się na wystąpienie takiego zdarzenia nie pozwala stwierdzić, że naruszenie obowiązków przewidzianych w dyrektywie nie jest wystarczająco istotne, aby dawało prawo do odszkodowania. Odmienne wykładnia pozbawiałaby ten system skuteczności i zagrażałaby skutecznej ochronie sądowej wnioskodawców.

Nic zresztą, w niniejszym przypadku, nie pozwala na stwierdzenie, że Irlandia nie miała obiektywnej możliwości wywiązania się z ciążących na niej obowiązków albo poprzez zapewnienie wnioskodawcom zakwaterowania poza systemem przewidzianym zwykle dla celów zakwaterowania, w razie potrzeby poprzez skorzystanie z systemu stanowiącego odstępstwo przewidzianego w dyrektywie, albo poprzez przyznanie im zasiłków pieniężnych lub talonów.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!



¹ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE](#) z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową.